

E. O.

Apel Państwowej Rady Górnictwa

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 4/1, 236-238

1959

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wodem „autentyczności“ własności Twardowskiego mimo napisu widniejącego na ramie lustra, który jest późniejszego pochodzenia.

Gdzie to lustro mogło powstać, autorowi nie udało się dociec, aczkolwiek na podstawie niektórych przesłanek można by wskazać na fabrykę luster w Bodzentynie, która funkcjonowała jeszcze w r. 1820.

Dr Przypkowski na podstawie swych badań nie sądzi, by lustro węgrowskie mogło mieć jakieś znaczenie „magiczne“ przypisywane mu przez liczne legendy. W toku dyskusji, która wywiązała się po referacie, wysunięto jednak pewne sugestie dotyczące tego właśnie tematu. Gładko wypolerowana powierzchnia lustra, która daje wyraźne odbicie przedmiotów zewnętrznych, niezwykle ciężar (17,8 kg), rozmiary (56 cm × 46,5 cm) oraz amatorskie wykonanie każą snuć domysły co do specjalnego przeznaczenia lustra. Zebrani doszli do wniosku, że należy bezsprzecznie lustro przewieźć do Warszawy i poddać specjalnym badaniom metalograficznym. Dopiero wówczas można będzie dociec źródła legend otaczających lustro „mistrza Twardowskiego“, a może dotrzeć do osoby jego właściciela. Rzeczą ważną będzie ustalenie przeznaczenia lustra oraz umiejscowienie jego w czasie w stosunku do luster „magicznych“ wyrabianych w Europie.

Wł. J.

APEL PAŃSTWOWEJ RADY GÓRNICICTWA

Państwowa Rada Górnictwa przy Prezesie Rady Ministrów wydała apel „w sprawie włączenia się do obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego“ skierowany „do Ministrów, Kierowników Urzędów Centralnych i Instytucji zajmujących się górnictwem“.

W apelu czytamy m.in.:

„Górnictwo na ziemiach polskich rozwijało się od czasów przedhistorycznych. Na ziemi naszej zachowały się niezwykle ciekawe, nieliczne w świecie, obiekty górnictwa wczesnohistorycznego.

Rozwój górnictwa na ziemiach naszych łączy się ściśle i nierozzerwalnie z rozwojem Państwa Polskiego.

Górnicy polscy dali ogromny wkład pracy w rozwój przemysłu polskiego i odegrali przodującą rolę w tworzeniu się postępowych form organizacji politycznej i społeczeństwa, w tworzeniu się idei socjalizmu.

Górnicy polscy rozwijając twórczą myśl techniczną wnieśli poważny udział w ogólnoswiatowy rozwój wszystkich gałęzi przemysłu górniczego...

Państwowa Rada Górnictwa podejmując inicjatywę włączenia się wszystkich gałęzi górnictwa polskiego do obchodów Tysiąclecia ma na celu:

— podkreślenie roli górnictwa polskiego w kształtowaniu się państwowości polskiej od jej zarania poprzez tysiąclecie do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,

— zabezpieczenie dla potomności najciekawszych zabytków górniczych na ziemiach naszych oraz materiałów archiwalnych dotyczących historii naszego górnictwa,

— popularyzowanie historii naszego górnictwa i jego osiągnięć.

Państwowa Rada zwraca się z apelem o:

— zabezpieczenie i otoczenie troskliwą opieką obiektów mających historyczne albo naukowe znaczenie dla naszego górnictwa,

— zabezpieczenie i otoczenie opieką wszystkich archiwaliów dotyczących rozwoju górnictwa,

— inicjatywę i popieranie zbierania materiałów i opracowywanie przyczynków do historii naszego górnictwa oraz wszystkich gałęzi przemysłu i nauk z górnictwem naszym związanych...

Tylko czynny udział wszystkich pracowników przedsiębiorstw i instytucji związanych z górnictwem może zapewnić odpowiedni poziom współpracy polskiego górnictwa w obchodach Tysiąclecia Państwa Polskiego.

Realizowanie załączonego, uchwalonego przez Państwową Radę Górnictwa, programu będzie wielkim dziełem utrwalającym tysiącletnie osiągnięcia polskiego górnictwa.

Apel Państwowej Rady Górnictwa proszę przekazać wszystkim podległym i zainteresowanym przedsiębiorstwom, instytucjom i organizacjom“.

Do apelu dołączony jest *Program obchodu Millenium przez górnictwo polskie*.

Program ten obejmuje m.in.:

— Opracowanie historii polskiego górnictwa do r. 1945, w tym historii górnictwa przedhistorycznego i wczesnohistorycznego, górnictwa solnego, kruszcowego i rud żelaznych, węglowego, naftowego i pozostałych dziedzin górnictwa;

— Opracowanie monografii górnictwa Polski Ludowej;

— Opracowanie monografii historycznych poszczególnych kopalń;

— Opracowanie historii prawa górniczego i administracji górniczej;

— Opracowanie historii badań geologicznych;

— Opracowanie historii polskiego szkolnictwa górniczego;

— Opracowanie słownika biograficznego polskiego górnictwa;

— Opracowanie historii rozwoju stowarzyszeń technicznych i zawodowych;

— Opracowanie historii słownictwa i piśmiennictwa górniczego;

— Opracowanie górnictwa polskiego jako tematu w sztuce polskiej;

— Opracowanie zbioru legend i pieśni górniczych;

— Reedycja *Górnictwa w Polsce Łabęckiego*;

— Inwentaryzacja zabytków górnictwa;

— Współdziałanie w pracach i koordynowanie prac nad zabezpieczeniem i popularyzowaniem zabytków górnictwa, a w szczególności: kopalni krzemienia w Krzemionkach Opatowskich, kopalni soli w Wieliczce i Bochni, kopalni kruszców i sztolni w Tarnowskich Górach, sztolni olkuskich, części kopalni „Wolność“ w Kowarach, części kopalni w Złotym Stoku, kopalni ropy w Bóbrce, sztolni tatrzańskich i niektórych zabytkowych obiektów w kopalniach czynnych;

— Rozwinięcie regionalnych muzeów górniczych, jak np. w Wieliczce dla górnictwa solnego, w Tarnowskich Górach dla górnictwa kruszców, na Śląsku dla górnictwa węglowego, w Częstochowie lub Kielcach dla górnictwa rud żelaznych, w Krośnie dla górnictwa naftowego lub też działów górniczych w istniejących muzeach regionalnych (np. w Muzeum Tarzańskim);

— Zwiększenie opieki nad źródłami pisanymi dotyczącymi historii górnictwa, a w szczególności rozbudowa Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Katowicach dla umożliwienia wyodrębnienia i pełnego zabezpieczenia akt przemysłu górniczo-hutniczego;

— Spowodowanie uzupełnienia programów nauczania przedmiotu górnictwa w szkołach średnich i wyższych historią górnictwa polskiego;

— Poparcie wystawy przygotowywanej przez warszawskie Muzeum Techniki z okazji Millenium;

— Wydanie albumów poszczególnych rodzajów górnictwa;

— Nakręcenie filmów popularnonaukowych z zakresu historii polskiego górnictwa;

— Spowodowanie, aby przewodniki turystyczne po Polsce zawierały informacje o zabytkowych obiektach górnictwa polskiego i obecnym jego stanie;

— Popieranie tradycyjnych obchodów górniczych.

Trzeba z jak najwyższym uznaniem powitać inicjatywę Rady Górnictwa, inicjatywę, która znalazła wyraz w bardzo obszernym, a jednocześnie bardzo konkretnie sformułowanym programie. Można by sobie tylko życzyć, aby zagadnienia historii nauki, techniki i przemysłu znajdowały podobne zainteresowanie w innych instancjach kierowniczych naszej gospodarki i naszej kultury.

E. O.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Jugosławia

PRZEGLĄD AKTUALNEGO STANU PRAC W ZAKRESIE HISTORII NAUKI

W dziedzinie historii matematyki prof. Marković z Zagrzebia prowadzi prace nad historią matematyki greckiej (okres platoński) i nad Boscovičem, a dr E. Stipančić z Belgradu — nad historią rozwoju idei funkcji i matematyką ludów starożytnych.

W zakresie historii fizyki dr L. Chermelj z Lublany opracowuje biografię i poglądy naukowe fizyków pochodzenia jugosłowiańskiego (Stefan, Tesla, Vega i in.); prof. dr S. Hondl z Zagrzebia — historię fizyki współczesnej oraz prowadzi studia nad Boscovičem; prof. dr Nadeljković z Belgradu pracuje nad historią fizyki ogólnej oraz nad Leonardem da Vinci i Boscovičem, zaś prof. dr I. Supek z Zagrzebia opracowuje historię teorii atomistyki; kilku historyków zajmuje się postacią Tesli.

Prof. dr S. Miholić z Zagrzebia opracowuje historię chemii w Jugosławii i pracuje też nad historią alchemii.

Historia astronomii reprezentowana jest przez prof. M. Milankovića z Belgradu; dr G. Nikolić i dr N. Janković z Belgradu opracowują zagadnienie wkładu Słowian do rozwoju astronomii; dr S. Rozgaj, dr L. Randinć i dr R. Vernić (Zagrzeb) prowadzą studia nad Keplerem.